

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] omnis concubitus sit illicitus? 2

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

non est solum circa concupiscentias, & voluptates venereas.

SED contra est, quod dicitur in li. * de vera religione, de luxuriosis, Qui seminat in carne, de carne metet corruptionem. Sed seminatio carnis fit per voluptates venereas. Ergo ad has pertinet luxuria.

RESPONDEO dicendum, quod sicut Isidor. dicit in lib. * Etymol. luxuriosus aliquis dicitur quasi solutus in voluptates. Maximè autem voluptates venereæ animum hominis soluunt. Et idè circa voluptates venereas maximè luxuria consideratur.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut temperantia principaliter quidem & propriè est circa delectationes tactus; dicitur autem ex consequenti, & per similitudinem quamdam in quibusdam alijs materijs: ita etiam luxuria principaliter quidem est in voluptatibus venereis, quæ maximè & præcipuè animum hominis resoluunt; secundariò autem dicitur in quibuscunque alijs ad excessum pertinentibus. Vnde ad Gal. 5. dicit gloss. * quod luxuria est quelibet superfluitas.

Ad secundum dicendum, quod vinum dicitur res luxuriosa, vel secundum hunc modum quo in qualibet materia abundantia ad luxuriam refertur, vel in quantum superfluis vsus vini incentiuum voluptati venereæ præbet.

Ad tertium dicendum, quod libidinosa voluptas etiam in alijs materijs dicatur, tamen specialiter hoc nomen sibi vendicant venereæ delectationes, in quibus etiam specialiter libido dicitur, vt Aug. * dicit in 14. de Civ. Dei.

ARTIC. II.

Utum nullus actus venereus possit esse sine peccato?

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod nullus actus venereus possit esse sine peccato. Nihil enim videtur impedire virtutem, nisi peccatum. Sed omnis actus venereus maximè impedit virtutem. Dicit enim Augustinus * in 1. Soliloquiorum, Nihil esse

Aug. li. de vera reli. c. 3. a me. t. 1. * li. 10. c. 11. incipit, luculentum, a me. illius

gl. interl. sup. illud impudicitia, luxuria, &c.

c. 15. 2. 15. 105.

738

Ma. 1. 15. c. 10. an. 1. me. 10. li. 2. c. 5. 10. 5.

esse sentio, quod magis ex arce deiciat animum virilem, quam blandimenta feminea corporumque ille contractus: Ergo nullus actus venereus videtur esse sine peccato.

¶ 2. Præterea, Vbicumque inuenitur aliquid superfluum per quod ab uno rationis receditur, hoc est vitiosum: quia virtus corrumpitur per superfluum, & diminutum, ut dicitur in 2. Ethic. Sed in quolibet actu venereo est superfluitas delectationis, quæ in tantum absorbet rationem, quod impossibile est illud quid intelligere in ipsa, ut *Philos. dicit in 7. Ethic. Et sicut ¶ Hier. dicit, in illo actu, spiritus prophetiz non tangebatur corda prophetarum. Ergo nullus actus venereus potest esse sine peccato.

¶ 3. Præterea, Causa potior est quam effectus. Sed peccatum originale in paruulis trahitur à concupiscentia, sine qua actus venereus esse non potest, ut patet per August. * in lib. de nuptiis, & concupiscentia.

¶ S. D. contra est, quod Aug. ¶ dicit in lib. de bono conjugali, Satis responsum est hæreticis, si tamen capiunt non esse peccatum, quod neque contra naturam committitur, neque contra morem, neque contra præceptum. Et loquitur de actu venereo, quo antiqui patres pluribus conjugibus utebantur. Ergo non omnis actus venereus est peccatum.

RESPONDEO dicendum, quod peccatum in humanis actibus est quod est contra ordinem rationis. Habet autem hoc rationis ordo, ut quælibet conuenienter ordinet in suum finem. Et ideo non est peccatum, si per rationem homo utatur rebus aliis ad finem, ad quem sunt modo, & ordine conuenienter, cum modo ille finis sit aliquid verè bonum. Sicut autem est verè bonum, quod conseruetur corporalis natura vnus indiuidui: ita etiam est quoddam bonum excellens, quod conseruetur natura speciei humane. Sicut autem ad conseruationem vite vnus hominis ordinatur vsus ciborum: ita etiam ad conser-

uationem totius humani generis vsus venereorum. Vnde August. * dicit in lib. de Bono conjugali, Quod est cibus ad salutem hominis, hoc est concubitus ad salutem generis. Et ideo sicut vsus ciborum potest esse absque peccato, si fiat debito modo, & ordine, secundum quod competit salutem corporis: ita etiam & vsus venereorum potest esse absque omni peccato, si fiat debito modo & ordine, secundum quod est conueniens ad finem generationis humanæ.

Ad primum ergo dicendum, quod aliquid potest impedire virtutem dupliciter. Vno modo, quantum ad communem statum virtutis. Et sic non impeditur virtus, nisi per peccatum. Alio modo, quantum ad perfectum virtutis statum: & sic potest impediri virtus per aliquid, quod non est peccatum, sed est minus bonum. Et hoc modo vsus feminae deiecit animum non a virtute, sed ab arce, id est, perfectione virtutis. Vnde August. dicit * in li. de Bono conjugali, Sicut bonum erat quod Martha faciebat occupata circa ministerium sanctorum, sed melius quod Maria audiens verbum Dei: ita etiam bonum Susannæ in castitate conjugali laudamus, sed tamen ei bonum viduæ Annæ, ac multo magis Mariæ Virginis, anteponimus.

Ad secundum dicendum, quod sicut supra * dictum est, medium virtutis non attenditur secundum quantitatem, sed secundum quod conuenit rationi rectæ. Et ideo abundantia delectationis quæ est in actu venereo secundum rationem ordinato, non contrariatur medio virtutis. Et præterea ad virtutem non pertinet quantum sensus exterior delectetur, quod consequitur corporis dispositionem: sed quantum appetitus interior ad huiusmodi delectationes afficiatur. Nec ex hoc etiam, quod ratio non potest liberum actum rationis ad spiritualia consideranda simul cum illa delectatione habere, ostenditur quod actus ille sit virtuti contrarius. Non enim est virtuti contrarium, si rationis actus aliquando intermittatur pro aliquo quod secundum rationem fit. Alioquin quod aliquis se

ca. 16. in prin. 1. 6.

cap. 8. a me. 1. 6.

q. 152. a.

ad 2.

q. 1. 1. 9.

64. 62. 2.

fove.

sonno tradit, esset contra virtutem Hoc tamen quod concupiscentia, & delectatio venereorum non subiacet imperio, & moderationi rationis, provenit ex peccato primi peccati, in quantum scilicet ratio rebellem Deo meruit habere suam carnem rebellem, ut patet per Aug * 13 de civ. Dei.

c. 11. s. 5.
† hoc est.
in arg.

Ad tertium dicendum, quod sicut Aug. † ibidem dicit, ex concupiscentia carnis, quæ regenerati non imputatur in peccatum, tamquam ex filia peccati proles nascitur originali obligata peccato. Unde non sequitur, quod actus ille sit peccatum, sed quod in illo actu sit aliquid penale à peccato primo derivatum.

ARTIC. III.

Verum luxuria, quæ est circa actus venereos, possit esse peccatum?

739

Su q. 35.

ar. 3. cor.

q. 9. 16.

ar. 3. cor.

et 4. d. 33

q. 1. a. 3.

q. 2. Et 3.

cōtra 121.

Et ma. 4.

15. ar. 2.

q. 1. Co.

6. lec. 3.

* li. 1. c.

15. to. 2.

Ad tertium sic proceditur. Videtur, quod luxuria quæ est circa actus venereos, non possit esse aliquid peccatum. Per actum enim venereum semen emittitur: quod est superfluum alimenti, ut patet per Philos * in lib. de Generatione animalium. Sed in emissione aliarum superfluitatum non attenditur aliquid peccatum. Ergo neque circa actus venereos potest esse aliquid peccatum.

¶ 2 Præterea, Quilibet potest licite uti et liber eo quod suum est. Sed in actu venereo homo non vitur nisi eo quod suum est, nisi fortè in adulterio, vel raptu. Ergo in usu venereo non potest esse peccatum: & ita luxuria non erit peccatum.

¶ 3 Præterea, Omne peccatum habet vitium oppositum. Sed luxuriæ nullum vitium videtur esse oppositum. Ergo luxuria non est peccatum.

SED contra est, quod causa est prior suo effectui. Sed vinum prohibetur propter luxuriam, secundum illud Apost. ad Ephes. 5. Nolite inebriari vino in quo est luxuria. Ergo luxuria est prohibita.

¶ Præterea, Galatas 5. enumeratur inter opera carnis.

RE-